

ความเห็นสมาคมนาการไทยต่อ

ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ.....

สมาคมนาการไทย (“สมาคม”) เห็นด้วยกับหลักการที่บุคคลผู้ปฏิบัติผิดสัญญาทางแพ่งย่อมไม่สมควรที่ต้องได้รับโทษทางอาญาด้วย แต่เนื่องจากเช็คเป็นตราสารแทนการชำระหนี้ด้วยเงินสดที่สามารถเปลี่ยนมือได้ มีข้อดีหลายประการ ได้แก่ การกำหนดเวลาในการบริหารเงินสดเพื่อให้งิการมีสภาพคล่องในการหมุนเวียน สามารถจัดสรรเงินสดที่มีอยู่เพื่อนำไปใช้ในส่วนที่จำเป็นก่อน มีความปลอดภัยมากกว่าการนำเงินสดไปจ่ายชำระ และสามารถตรวจสอบรายการย้อนหลังได้ง่ายกว่าการทำรายการเงินสดเพราะมีหลักฐานการทำธุรกรรมกับธนาคาร ดังนั้น การมีบทกำหนดโทษในการใช้เช็คจึงเป็นมาตรการสำคัญที่ทำให้บุคคล/นิติบุคคลผู้สั่งจ่ายเช็คตระหนักถึงความสำคัญในการชำระเงินตามเช็คที่ออกให้แก่บุคคลอื่น ทำให้เช็คมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการธุรกิจ เพราะมีสภาพบังคับทางกฎหมาย อีกทั้ง ผู้สั่งจ่ายเช็คสามารถใช้เช็คเป็นหลักประกันในการชำระค่าสินค้าหรือบริการล่วงหน้าได้ ทำให้การทำธุรกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น ในขณะที่การมีบทลงโทษลงอาญาที่ผ่านมาได้ทำให้ผู้ทรงเช็คมีความมั่นใจว่าผู้สั่งจ่ายมีความตั้งใจจะชำระเงินจริง โดยไม่มีเจตนาที่จะปล่อยให้เช็คค้าง (ขึ้นเงินไม่ได้) จนต้องถูกดำเนินคดีอาญา ดังนั้น การออกเช็คโดยมีเจตนาให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ จึงส่งผลกระทบต่อสำคัญต่อการค้าและเศรษฐกิจในภาพรวม และการฟ้องคดีแพ่งเพื่อเรียกเงินตามเช็คอาจใช้ระยะเวลาที่นานเพราะยังต้องมีขั้นตอนการบังคับคดีเพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาอีก สมาคมจึงเห็นสมควรที่จะมีกฎหมายกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้มีเจตนาออกเช็คโดยไม่สุจริต

ทั้งนี้ จากการพิจารณาบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พบว่ามีบทบัญญัติที่กำหนดความผิดและโทษอาญาไว้ในมาตรา ๔ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๔ ผู้ได้ออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยมีลักษณะหรือ มีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คนั้น

(๒) ในขณะที่ออกเช็คนั้นไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้

(๓) ให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ในขณะที่ออกเช็คนั้น

(๔) ถอนเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนออกจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็คจนจำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้

(๕) ห้ามธนาคารมิให้ใช้เงินตามเช็คนั้นโดยเจตนาทุจริต

เมื่อได้มีการยื่นเช็คเพื่อให้ใช้เงินโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่ให้ใช้เงินตามเช็คนั้นผู้ออกเช็คมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

กรณีตาม (๒) (๓) และ (๔) จากองค์ประกอบของความผิดดังกล่าว สมาคมเห็นว่าผู้สั่งจ่ายอาจมิได้เจตนาที่ไม่สุจริตเพื่อจะมีให้มีการใช้เงินตามเงินตามเช็คตั้งแต่ในเวลาออกเช็ค แต่มีเหตุจำเป็นหรือสุควิสัยในภายหลังที่ทำให้ไม่มีเงินในบัญชีเพียงพอที่จะจ่ายเมื่อเช็คถึงกำหนด หากบุคคลนั้นต้องได้รับโทษทางอาญาในกรณีดังกล่าวย่อมจะไม่เป็นธรรม ดังนั้น การตัดลักษณะหรือการกระทำใน (๒) (๓) และ (๔) ออก จะทำให้ผู้สั่งจ่ายเช็คที่มีเจตนาทุจริต ได้รับความเป็นธรรม ไม่ต้องได้รับโทษทางอาญา และจำนวนคดีขึ้นสู่ศาลลดลง

อย่างไรก็ตาม ในกรณี (๑) และ (๕) เห็นได้ชัดว่าผู้สั่งจ่ายเช็คมีเจตนาที่ไม่สุจริตเพื่อให้เจ้าหนี้ผู้ทรงเช็คได้รับชำระหนี้ตามเช็ค จึงสมควรที่จะมีบทบัญญัติในส่วนนี้เพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้ต่อไป เพราะแม้กรณีอาจพิจารณาปรับใช้ด้วยความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๔๑ ได้ก็ตาม แต่เนื่องจากความผิดฐานฉ้อโกงมีองค์ประกอบความผิดที่สำคัญคือ

ต้องเป็นการหลอกลวงให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินของผู้ถูกหลอกลวง จึงอาจไม่ครอบคลุมกับการออกเช็คชำระหนี้ในบางกรณีที่ผู้ออกเช็คไม่ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน เช่น การออกเช็คชำระค่าบริการ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลข้างต้นสมาคมจึงไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๓๔ ทั้งฉบับ หากแต่เห็นควรกำหนดมาตรการทดแทน เมื่อตัดลักษณะหรือการกระทำในมาตรา ๔(๒) (๓) และ (๔) ออกแล้ว เพื่อให้ระบบการจ่ายเช็คยังคงมีความน่าเชื่อถือต่อไป โดยสมาคมขอเสนอมาตรการทดแทนดังนี้

๑) ให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของผู้สั่งจ่ายเช็คที่ถูกระงับการปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค (เช็คแดง) ไปยังบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (NCB) เพื่อให้สถาบันการเงินอื่นมีข้อมูลก่อนพิจารณาอนุมัติให้บุคคลนั้นใช้เช็ค และ

๒) กำหนดจำนวนค่าปรับเพิ่มเป็นอีกหนึ่งเท่าเมื่อผู้สั่งจ่ายถูกระงับการปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค โดยอาจกำหนดเป็นจำนวน X ครั้งที่ถูกระงับการปฏิเสธภายในระยะเวลา ๑ ปี โดยอาจมอบค่าปรับดังกล่าวให้เป็นประโยชน์แก่สาธารณะต่อไป พร้อมทั้งห้ามบุคคลนั้นใช้เช็คเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น ๓ ปี เป็นต้น

สมาคมธนาคารไทย